

Publiceret d. 31.8.2007
[Opdateret d. 31.8.2007]

INTERVIEW
med **Henriette E. Møller**

Af
Kirsten Haagensen

Selvom forfatterinden ser både beskeden og yndig ud, skal man ikke lade sig narre. Hun kan skam godt tænke på at stjæle kollegernes særligt vellykkede sætninger!
Foto: Robin Skjoldborg

Henriette E. Møller

Er født 1976. Hedder egentlig Henriette Elmstrøm Stegger Stidsing Møller...

Uddannet fra Forfatterskolen i år 2002, læser på IT-universitet og tidligere medredaktør på tidsskriftet Apparat.

Jelne er hendes første

Jeg kunne frådse i sproget

Henriette E. Møller har det godt med sproget. Tidligere på året debuterede hun med romanen *Jelne*, som havde sin egen insisterende sproglige rytme. Hun samler på de gode sætninger, men hendes tanker afvikles i scener. "Det er den gode sætning, der er nøglen," siger hun – nøglen til et helt nyt rum...

INTERVIEW: Debutromanen *Jelne* emmer af barndom, svigt og længsel. Det siver også ned i sproget, der opmærksomt spejler den kvindelige hovedpersons ensomhed, da hun forlades af sin kæreste – små skred og gentagelser i sætningerne vækker mindelser om sproget hos et eftertænksomt barn.

Kommer vinter, kommer heldigvis også ofte vår, og hovedpersonen finder igen fodfæste, da hun søger barndommens land, hvor hun genfinder både sine egen styrke og kærligheden. Og igen spejles det i sproget, der nu bliver mere stabilt og lige ud af landevejen.

Hvad betyder sproget for en roman? Hvordan finder man de gode sætninger, der sætter tingene i gang?

Vi har fået en snak med forfatteren Henriette E. Møller:

Sproget i din debutroman virker på én gang moderne og gammeldags – i betydningen "traditionelt". Kan du genkende den beskrivelse?

– Det er interessant at tage fat på sproget i *Jelne*, da netop sproget har betydet meget for mig i skriveprocessen. Det var temmelig overvældende at opdage det sprog, som jeg har skrevet bogen med. Jeg har aldrig før skrevet sådan, og det gav mig en stor motivation at opdage, det kunne blive ved – sproget blev ved med at være der. Jeg skrev med en fornemmelse af, at jeg kunne blive ved med at frådse i sproget, og det var en oplevelse, jeg ikke før har haft.

» Jeg skrev med en fornemmelse af, at jeg kunne blive ved med at frådse i sproget... «

– I selve skriveprocessen har jeg ikke overvejet hvilken tradition, jeg har lagt mig op af. Sprogligt har jeg været inspireret af Virginia Woolf, Christina Hesselholdt og Hans Otto Jørgensen, og det må vel siges at være en blanding af traditionel og moderne skrivestil.

Har sproget og indholdet betydning for hinanden?

– I arbejdet med bogen oplevede jeg, at sproget og indholdet blev spejlet i hinanden. I begyndelsen, hvor *Jelne* bliver forladt, ser jeg sproget som ødelæggende for fortællingen. Med de mange gentagelser trækker sproget fortællingen to skridt frem og et skridt tilbage – det tager

Jelne er nendes tørste roman. Og hun er allerede gang med næste projekt, der følger op på temaet om fortid og identitet fra debutromanen. Bogen skal handle om forholdet mellem en morfar og et barnebarn.

I maj 2007 modtog Henriette E. Møller Kunstrådets tre-årige arbejdslegat.

Fem anbefalinger fra Henriette E. Møller

J.P. Jacobsen: Niels Lyhne

"Romanen indeholder de smukkeste og mest sanselige tableauer, jeg har læst."

Hans Otto Jørgensen: Helt og heltinde
"Sproget i den roman ændrede meget for mig."

Virginia Woolf: Til Fyret
"Måden at fortælle den historie er helt enestående og var meget øjenåbnende for mig."

Lars Saabye Christensen: Halvbroderen
"En kæmpe roman, som trækker på alle følelser og er så dejlig lang."

Christina Hesselholdt: En have uden ende
"Sådan vil jeg gerne kunne skrive."

NBI Tjek Henriette E. Møllers [logbog](#) over læste bøger

Fakta om bogen

Henriette E. Møller:
Jelne
Roman
216 sider
Kr. 199,-
Gyldendal
Udkommet 25. januar 2007

trods alt Jelne næsten fire sider at få tømt en kasse med billeder – en handling, der kan tage fire sekunder i virkeligheden. I begyndelsen forsøgte jeg at trække hendes oplevelser, så læseren kunne mærke den pine, hun sad i. Da hendes liv bliver mere stabilt, ser jeg sproget blive sproget mere roligt med færre gentagelser.

Troværdige stemninger

Hvor meget af dig selv er der i hovedpersonen?

– Mange har spurgt mig, om jeg "er" Jelne, om jeg har oplevet disse ting. Det har jeg ikke. Jeg var heller ikke Jelne, mens jeg skrev romanen. Jeg var forfatter og digtede denne unge kvinde frem. I skriveprocessen blev jeg mere og mere tæt med hende, men hun blev aldrig mig.

– Jeg tror, jeg kunne sætte mig ind i hendes situation, som jeg kan forstå mine veninder, men heller ikke mere. Undervejs i skriveprocessen dukkede der masser af små ting op fra mit eget liv, som kom med som en slags fyld i romanen. Det er ting, de forskellige personer siger til hinanden, julesalmerne, de synger, synger vi også i mit barndomshjem, turen med Kystbanen tager jeg selv engang imellem, farfarens hus i Krstrup er min farfars hus, Jelnes arbejde på Hotel Randers er et arbejde, jeg selv har haft – og så videre... Disse elementer er med til at skabe troværdige stemninger. Jeg bruger dem som den mørtel, der er med til at holde fundamentet i romanen sammen – og ser dem derfor ikke som grundlæggende og vigtige dele af romanen.

– Det var ensomheden, jeg havde lyst til at undersøge, og i kølvandet på det kom tanker om døden, biologisk arv og identitet. Alle disse store temaer ville jeg gerne undersøge med Jelne som min agent. Ensomheden er vigtig i romanen, hendes rejse til Dalbjerg er vigtig, hendes barndom er vigtig, og ingen af disse ting har jeg oplevet på min egen krop.

Den gode sætning

For at vende tilbage til sproget... Kan du sige, hvad en god sætning er?

– At finde den gode sætning er som at få en nøgle til et nyt rum. Det er sådan, jeg har det med nye sætninger. De åbner for nye områder, og når man er så heldig at få en god sætning, er der pludselig meget at tage fat på. For mig som skrivende er gode sætninger naturligvis altafgørende, men konsistensen af dem er meget svære at definere. Jeg kan ikke sige, hvad de skal bestå af, jeg kan bare se, hvad de gør for mig.

» At finde den gode sætning er som at få en nøgle til et nyt rum. «

– Det var "en god sætning", der satte mig i gang med at skrive de første otte-ni sider af manuskriptet. Jeg oplevede, at den allerførste sætning nærmest dumpede ned i hovedet på mig: "Hun læner sig ud ad det åbne vindue, det er Jelne, der læner sig ud ad det åbne vindue fra lejligheden på 5. sal en sen eftermiddag i januar." – og så var skrivningen sat i gang. Jeg kan ikke sige, hvorfor præcis den sætning var god for mig. Måske fordi den var

stemningssættende. Men de er jo ikke altid lette at finde – de gode sætninger...

Hvor finder man egentlig de gode sætninger henne?

– Som læser af andres romaner oplever, at jeg stopper ved gode sætninger. Disse understreger jeg og tænker, at dem skal jeg stjæle eller huske. Det er særligt, hvis en forfatter formår at forklare eller beskrive en stemning på en ny eller meget præcis måde. Men som skrivende vender jeg alligevel aldrig tilbage til dem...

*

RELEVANTE LINKS:

► Besøg Henriette E. Møllers fine [hjemmeside](#) – læs ikke mindst hendes blog med mulighed for at skrive en kommentar...

► Læs de første sider af Henriette E. Møllers roman *Jelne* på Gyldendals [hjemmeside](#) og få en fornemmelse for hendes sætninger...

► Hør et [interview](#) med Henriette E. Møller fra P2 Plus Bog fra februar 2007...

– I sidste ende tror jeg nok, at jeg tænker mere i stemninger og scener. Jeg sidder ikke åndeløs og skriver på én sætning, jeg pudser sjældent sætninger af. Derimod sidder jeg tit med tilbageholdt åndedræt, hvis jeg skriver en scene, jeg kan mærke er god eller vigtig. Og først når jeg har sat et punktum efter en halv side, trækker jeg lettet vejret igen. For mig er det nok sådan, at sætningen kan være skubbet ud til det, der er vigtigst for mig: at beskrive den præcise scene.

Otte sider om dagen

Hvordan griber du rent praktisk skriveprocessen og jagten på de gode sætninger an?

– Jeg begynder med begyndelsen og skriver mig frem til slutningen uden at printe ud eller rette meget til. Det er først, når jeg har skrevet slutningen, at jeg begynder forfra med gennemskrivningen. I mine gode skriveperioder er mit mål at skrive otte A4-sider om dagen.

– Dette er en modsætning til andre, der skriver to sider, printer ud og retter til, flytter rundt, streger ud og så videre. Jeg troede, at alle skrev, som jeg gjorde, og efter at have talt med andre prosaister om deres skriveproces, er jeg blev meget imponeret over denne anden måde at skrive på. Jeg er sikker på, at disse prosaister har mere føling med deres sætninger. Mit indtryk er, at de opererer på sætningsniveau, hvor jeg er på et – lad os kalde det "scenemæssigt"-niveau. For mig er det bedste ved at skrive, når jeg rammer de "gode" scener. Jeg bliver nærmest høj, når jeg kan mærke, at jeg er i gang med at skrive en god scene. Med en god scene mener jeg, en scene der sjældent flytter handlingen videre i narrativ forstand, men i stedet dvæler ved en stemning.

» For mig er det bedste ved at skrive, når jeg rammer de "gode" scener. «

Kan du så lære noget af de andre prosaisters måde at skrive på?

– Jeg talte med den unge forfatter Sissel Bergfjord om det med skriveprocessen. Hun er én af dem, der skriver og printer ud og retter til, og det fungerer godt for hende. Men jeg tror ikke, jeg kan anvende den metode. Jeg tror, jeg vil være bange for at miste kontrollen over manuskriptet som helhed, hvis jeg stopper op hele tiden. Jeg har det bedst med at skrive fra start til slut og først derefter printe ud, selvom der kan gå et halvt år uden print.

– Naturligvis læser jeg dagens arbejde i gennem om aftenen eller dagen efter, i det hele taget læser jeg mit manuskript i gennem mange gange, men det er altid på

computeren, og det er næsten kun stave- og kommafejl, jeg retter. Jeg tror, jeg vil miste min fornemmelse for et flow, hvis jeg retter mere til. Jeg ved selvfølgelig ikke, om min skriveproces vil ændre sig, men lige nu kan jeg ikke forestille mig det.

[\[top\]](#) [\[hjem\]](#)